

BIROKRATSKI VIRUS U KATASTRU

S materijom koju ću opisati intenzivno se bavim više od petnaest godina. O tom sam problemu više puta pisao u sredstvima javnog informiranja, jer se radilo o birokraciji u državnoj upravi općenito.

Na pokušaj rješenja toga problema i putem Geodetskog lista potaknule su me dvije obavijesti Državne geodetske uprave (DGU-a). Prvo je podatak da su katastri u godinu dana izdali više od milijun različitih uvjerenja, a drugi je izvješće inspektora o prikupljenim podacima u dvanaest Područnih ureda za katastar.

Činjenica je da nam je katastar, kao i cijelu državnu upravu, ozbiljno napao virus birokratizma, prije petnaestak godina potpuno nepoznat u našim uredima, s čime smo se ponosili u tadašnjoj općini.

Više od milijun različitih potvrda i uvjerenja s gotovo četiri milijuna papira nerazumno je trošenje sredstava, vremena građana i djelatnika, što na kraju plaćaju porezni obveznici. Sve se to moglo riješiti s nekoliko CD-a, dostavljenih gruntovnici, mirovinskome, socijalnome, županijskom uredu za gospodarstvo i dr. Šifrom zaštićen CD na kojem se mogu očitavati (ali ne i mjenjati) podaci valjan su dokument pri ostvarivanju svih prava građana. Milijun građana otvorilo je po nekoliko vrata da bi ostvarili svoja prava. Službenik – birokrat ne priznaje nikakvu novu tehnologiju već samo papir i mur (pečat). To nažalost, nije samo u nadležnosti DGU-a već i drugih ministarstava, pa mi tu nismo direktni krivci, ali razgovor na višem nivou mogao bi postići određene rezultate.

Bitnije su radnje koje su u nadležnosti DGU-a i katastarsa, za koje smo sami odgovorni i koje na sreću možemo i riješiti.

U izvješću inspektora o stanju podataka u 12 Područnih ureda za katastar o zaprimljenim, riješenim i neriješenim predmetima, vidljiv je neujednačeni odnos u postupcima samog rada. Sada je manje važno da je prigodom davanja podataka došlo do nesporazuma, jer su neki uredi prikazali kao zaprimljene predmete samo upravne, a neki upravne i nepravne predmete, pri čemu je došlo do nerazmjera predmeta između pojedinih katastarsa. Problem je u tome što su, čini se, neki katastri urudžbirali sve, pa i dnevnu prognozu s nevjerovatnim brojem klasa (160), u primjeni koje se ne može snaći ni cijelo povjerenstvo, a kamoli djelatnik na urudžbenome. Ako je cilj prikazati što više predmeta kako bi se stekao dojam o puno rada, onda je to nepotrebno trošenje papira i vremena. Cilj rada ureda mora biti da se sa što manje vremena, sredstava i maltretiranja stranaka, obavli što više posla, sa malo nepohodne papirologije u najkraćem mogućem roku. Djelatnik mora biti brz, ljubazan i efikasan, da bi građani bili zadovoljni.

Prije smo za diobu i ostale upravne postupke (UP/I⁰) trošili 9 papira formata A4, a nakon kompjutorizacije i popune DGU-a novim kadrovima, 18 formulara. Kada proradi "savjet mozgova", bojim se da će trebati 32 formulara. Umjesto da idemo na smanjenje, mi znatno povećavamo papirologiju. Neprestano stižu upute o svim mogućim duplikatima koje moramo raditi. Obrazloženje da je to potrebno kako netko nešto ne bi krivotvorio nije nikakav argument, jer se često krivotvori novac, pa nikomu ne pada na pamet da prije isplate napravi fotokopiju. Ne sjećam se, u 35 godina rada, da je nastao spor zbog falsifikata situacijskog plana ili kopije plana. Tim smo postupkom smanjili rok trajanja fotokopirnog stroja i pisača, povećali posao djelatniku i povećali arhivu uz trošak potrošenog papira. Nitko me ne može uvjeriti da je to opravdan postupak. Izrada uvjerenja u dva primjerka također je nepotreban i skup postupak. To je nažalost po Zakonu o upravnom postupku (ZUP-u), koji nije Sveto pismo da se ne može mijenjati. Ne vidim razlog za takav postupak, odnosno zbog čega se famozni ZUP nakon pedeset godina ne promijeni i prilagodi novoj tehnologiji. Nema ništa gore od nove tehnologije i zastarjelih propisa. U katastrima ostaje original (planovi, operat) svih izvoda koje radimo i dodatna su osiguranja nepotrebna, neopravdana, preskupa i maltretirajuća za građane i djelatnike. Ono što ne valja treba mijenjati, a ne uporno se pozivati na zakone, odluke i napatke. Nitko to bolje ne zna od ljudi s terena. Pojam "skraćeni

postupak" uveden je da bi se još više pojednostavio i ubrzao postupak, a ne da bi se kršili propisi.

Karakteristika birokrata je slabo stručno znanje, nesigurnost, nepovjerenje u vlastiti rad te podsvjesna sklonost nepoštenju, pa misli da će građanin napraviti ono što bi i on napravio da je na njegovu mjestu.

Podupirem odluku da se naplaćuje korištenje geodetskih i katastarskih podataka. Dobili smo upute i cjenik koji se različito primjenjuju od ureda do ureda. Stekli smo određena iskustva, koja nismo imali prigodom uvođenja naplate, a koja bi se mogla iskoristiti u daljnjem radu.

Ponegdje smo previše birokratizirali postupak prema kolegama, privatnim poslovnicaма koji svojim radom osiguravaju posao sebi, drugim geodetima, pa i nama, čega mnogi nisu svjesni. U nekim im se katastrima za svaki papir otvara predmet, što komplicira i poskupljuje postupak.

Te kolege nisu samo stranke već naši suradnici, veza između katastra i građana. Nije svrha da im naplatimo svaki kopirani dokument. Znamo što je od geodetskog i katastarskog operata potrebno za jednu diobu, bez čega se predmet ne može riješiti. Ako je netko pritom bio prisiljen uzeti više skica, to je zbog toga što naši podatci nisu kvalitetni. Ako je trebao više od dva poligona, znači da naša mreža ne zadovoljava potrebe, pa to ne može platiti korisnik.

Koristeći svoje dugogodišnje iskustvo, želio bih nešto reći i o odnosu djelatnika prema strankama, ne zbog toga što mislim da je on loš, dapače, već bi trebao biti još bolji, kako za građane, tako i za djelatnike. U ured dolaze različite osobe: neuke, alkoholizirane, nervozne, agresivne, opterećene osobnim problemima, psihički nestabilne, doduše u manjem broju, ali ih ima. S druge strane i djelatnici su katkad opterećeni problemima, nezadovoljni, nervozni, a svi oni međusobno i sa strankama moraju komunicirati. Međusobna komunikacija, tolerancija i način ponašanja pojmovi su koje djelatnici, bez obzira na stručnu spremu, nikad nisu slušali kao nastavni predmet. Iz poznatih razloga to uče samo svećenici i diplomati. Veoma je bitno da nakon obavljenog razgovora i stranka i djelatnik budu zadovoljni te da ne osjećaju napetost ili nelagodu. Isto je tako bitan i međusobni odnos među djelatnicima. U sustavu permanentnog usavršavanja bilo bi potrebno da svi djelatnici odslušaju određen broj sati o međusobnom komuniciranju, toleranciji, ponašanju u različitim situacijama itd. Kod primanja novih djelatnika možemo uvjetovati znanje stranog jezika (navodno DGU plaća tečaj) i rad na kompjuterima, jer tako osposobljenih ljudi ima. Za to što predlažem nema tečaja, pa je opravdanije da se on organizira po područnim uredima. Napominjem da su djelatnici tadašnje županijske Uprave za katastar – Osijek jedini u državi odslušali predavanje na tu temu u trajanju od (samo) dva sata. Honorar predavaču s Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba platilo je Društvo geodeta Slavonije i Baranje.

Možemo sa sigurnošću konstatirati da problem postoji, što je i normalno nakon svih tih promjena koje su se dogodile u posljednjih deset godina. Isto tako moramo biti svjesni da je nužna revizija pravilnika i napatuka, kako bi se donijeli najpovoljniji propisi, ponajprije za korisnike, ali i za djelatnike.

Zlatko Čurik